

Datum van inontvangstneming : 14/11/2022

Zaak C-563/22

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

22 augustus 2022

Verwijzende rechter:

Administrativen sad Sofia-grad (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

9 augustus 2022

Verzoekende partijen:

SN

LN, vertegenwoordigd door SN

Verwerende partij:

Zamestnik-predsedatel na Darzhavnata agentsia za bezhantsite

Voorwerp van het hoofdgeding

Beroep op grond van de Administrativnoprotsesualen kodeks (Bulgaars wetboek bestuursprocesrecht; hierna: „APK”) tegen het besluit van de Zamestnik-predsedatel na Darzhavnata agentsia za bezhantsite (plaatsvervangend directeur van het staatsagentschap voor vluchtelingen; hierna „DAB”) waarbij SN (hierna: „verzoekster”) en haar minderjarige kind LN (hierna tezamen: „verzoeksters”) de toekenning van de vluchtelingenstatus en de humanitaire status is geweigerd.

Voorwerp en rechtsgrondslagen van de prejudiciële verwijzing

Artikel 267 VWEU; uitlegging van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95/EU en van artikel 40, lid 1 van richtlijn 2013/32/EU, met name van de elementen die in het kader van de behandeling van een volgend verzoek om internationale bescherming moeten worden onderzocht, alsmede van de criteria voor het risico dat personen van Palestijnse afkomst, in het bijzonder een

minderjarige, die het werkgebied van de Organisatie van de Verenigde Naties voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen in het Nabije Oosten (hierna: „UNRWA”) hebben verlaten, in het geval van terugzending worden blootgesteld aan zeer verregaande materiële deprivatie, gelet op de nota van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor vluchtelingen (hierna: „UNHCR”) tegen gedwongen terugkeer.

Prejudiciële vragen

- 1) Moet artikel 40, lid 1, van richtlijn 2013/32/EU, gelezen in samenhang met artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95/EU, aldus worden uitgelegd dat in het geval van ontvankelijkheid van een volgend verzoek om internationale bescherming dat is ingediend door een staatloze verzoeker van Palestijnse afkomst wegens zijn registratie bij de UNRWA, de in deze bepaling voorziene verplichting voor de bevoegde autoriteiten om rekening te houden met alle elementen die aan het volgende verzoek in dit kader ten grondslag liggen en deze elementen te onderzoeken, onder de omstandigheden van het geding tevens de verplichting omvat om naast de nieuwe elementen of omstandigheden die zijn aangevoerd in het volgende verzoek, ook de redenen voor het vertrek van die persoon uit het werkgebied van de UNRWA te onderzoeken? Hangt de nakoming van deze verplichting af van het feit dat de redenen voor het vertrek van de persoon uit het werkgebied van de UNRWA reeds zijn onderzocht in het kader van de behandeling van het eerste verzoek om (internationale) bescherming, die is beëindigd met een definitief besluit tot afwijzing, waarbij verzoeker zijn registratie bij de UNRWA evenwel noch heeft aangevoerd, noch heeft aangetoond?

- 2) Moet artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95 aldus worden uitgelegd dat de in deze bepaling vervatte uitdrukking „[i]s die bescherming of bijstand om welke reden ook opgehouden” van toepassing is op een staatloze persoon van Palestijnse afkomst die bij de UNRWA was geregistreerd en in Gaza-stad door de UNRWA werd bijgestaan met levensmiddelen, gezondheidsdiensten en onderwijs, zonder dat sprake is van aanwijzingen voor een persoonlijke bedreiging van deze persoon die Gaza-stad vrijwillig en rechtmatig heeft verlaten, wanneer in het geding rekening wordt gehouden met de voor handen zijnde informatie:
 - beoordeling van de algemene situatie ten tijde van het vertrek als een nog nooit geziene humanitaire crisis, in combinatie met een gebrek aan levensmiddelen, drinkwater, gezondheidsdiensten, geneesmiddelen alsmede met problemen bij de water- en stroomvoorziening, met de vernietiging van gebouwen en infrastructuur, werkloosheid;
 - moeilijkheden van de UNRWA om de waarborging van bijstand en diensten, ook in de vorm van levensmiddelen en gezondheidsdiensten, in

Gaza in stand te houden, als gevolg van een aanzienlijk tekort aan middelen van de UNRWA en van de voortdurende toename van het aantal personen dat op de bijstand door de hulporganisatie is aangewezen, zijnde de algemene situatie in Gaza waardoor de activiteiten van de UNRWA worden ondermijnd?

Moet deze vraag anders worden beantwoord louter op grond van het feit dat verzoeker een kwetsbare persoon is als bedoeld in artikel 20, lid 3, van richtlijn 2011/95, namelijk een minderjarig kind?

3) Moet artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95 aldus worden uitgelegd dat een persoon die om internationale bescherming verzoekt en een bij de UNRWA geregistreerde Palestijnse vluchteling is, kan terugkeren naar het door hem verlaten werkgebied van de UNRWA, meer bepaald naar Gaza-stad, wanneer ten tijde van de behandeling door de rechter van zijn beroep tegen een besluit tot afwijzing

– geen geverifieerde informatie beschikbaar is over de mogelijkheid voor deze persoon om in aanmerking te komen voor bijstand van de UNRWA voor levensmiddelen, gezondheidsdiensten, geneesmiddelen en medische zorg, en onderwijs;

– de informatie over de algemene situatie in Gaza-stad en over de UNRWA in de nota van de UNHCR van maart 2022 betreffende de terugkeer naar de Gazastrook zijn beoordeeld als redenen voor het verlaten van het werkgebied van de UNRWA en voor non-refoulement,

met inbegrip van de omstandigheid dat verzoeker in het geval van terugkeer daar in menswaardige levensomstandigheden kan verblijven?

Kan de persoonlijke situatie van degene die om internationale bescherming verzoekt, gelet op de omstandigheden in de Gazastrook op het genoemde tijdstip en, voor zover de persoon is aangewezen op de bijstand van de UNRWA voor levensmiddelen, gezondheidsdiensten, geneesmiddelen en gezondheidszorg, met het oog op de toepassing en eerbiediging van het beginsel van non-refoulement volgens artikel 21, lid 1, van richtlijn 2011/95/EU, gelezen in samenhang met artikel 19 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (Handvest), ten aanzien van deze verzoeker worden opgevat als een zeer verregaande materiële deprivatie als bedoeld in artikel 4 van het Handvest, zoals uitgelegd in punt [3] van het dictum van arrest van 19 maart 2019, [REDACTED] (C-163/17, EU:C:2019:218)?

Moet de vraag betreffende de terugkeer naar Gaza-stad op grond van de informatie over de algemene situatie in Gaza-stad en over de UNRWA anders worden beantwoord louter op grond van het feit dat de persoon die om bescherming verzoekt een minderjarig kind is, waarbij rekening wordt gehouden met het belang van het kind alsook met het waarborgen van zijn welzijn en sociale ontwikkeling, zijn bescherming en veiligheid?

4) Afhankelijk van het antwoord op de derde vraag:

Moet artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95/EU en met name de in deze bepaling vervatte uitdrukking „heeft de betrokkene op grond van dit feit recht op de voorzieningen uit hoofde van deze richtlijn” in het onderhavige geval aldus worden uitgelegd dat:

A) ten aanzien van een persoon die om bescherming verzoekt en een bij de UNRWA geregistreerde Palestijnse staatloze is, het beginsel van non-refoulement als bedoeld in artikel 21, lid 1, van richtlijn 2011/95/EU, gelezen in samenhang met artikel 19, lid 1, Handvest, van toepassing is, omdat die persoon in het geval van terugkeer naar Gaza-stad aan het risico van een onmenselijke en vernederende behandeling zou worden blootgesteld, aangezien hij in een zeer verregerende materiële deprivatie zou kunnen terechtkomen, en voor de toekenning van subsidiaire bescherming binnen de werkingssfeer van artikel 15, [onder b)], van richtlijn 2011/95/EU valt,

of

B) dit voorschrift ten aanzien van een persoon die om bescherming verzoekt en een bij de UNRWA geregistreerde Palestijnse staatloze is, de erkenning door die lidstaat als vluchteling inhoudt in de zin van artikel 2, onder c), van 2011/95/EU en de toekenning van rechtswege van de vluchtelingenstatus aan die verzoeker als voorwaarde stelt, voor zover hij niet binnen de werkingssfeer van artikel 12, lid 1, onder b), of leden 2 en 3, van die richtlijn valt, overeenkomstig punt 2 van het dictum van arrest van 19 december 2012, ██████████ ██████████ e.a. (C-364/11, EU:C:2012:826), zonder dat rekening wordt gehouden met de omstandigheden van deze persoon die voor de toekenning van subsidiaire bescherming volgens artikel 15, [onder b)], van richtlijn 2011/95/EU relevant zijn?

Bepalingen van internationaal recht

Verdrag van 1951 betreffende de status van vluchtelingen (hierna: Vluchtelingenverdrag)

Artikel 1, onder D

Bepalingen van Unierecht en rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), artikel 78, lid 1 en lid 2, onder a) en d),

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”), artikelen 4 en 18, artikel 19, lid 2, en artikel 24, lid 2

Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming (herschikking) (hierna: „richtlijn 2011/95”), overweging 18, artikel 2, onder a), d), e), f) en h), artikel 4, lid 3, onder a) tot en met c), artikel 12, lid 1, onder a), artikel 15, onder b), artikel 20, leden 3 en 5, en artikel 21, lid 1

Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (herschikking) (hierna: „richtlijn 2013/32”), artikel 1, artikel 2, onder b), c), e), g) tot en met k), en q), artikel 3, lid 1, artikel 40, leden 1 tot en met 3, en artikel 46, lid 1 tot en met 3

Meerdere arresten van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) die in de tekst hieronder worden aangehaald

Bepalingen van nationaal recht

Zakon za ubezhisteto i bezhantsite (wet inzake asiel en vluchtelingen; hierna: „ZUB”), artikel 1, artikel 2, lid 3, artikel 4, lid 3, artikel 6a, artikel 8, lid 1, artikel 9, lid 1, punt 2, artikel 12, lid 1, punt 4, artikel 13, lid 2, artikel 73, artikel 75, lid 2, artikel 76a, artikel 76b, punt 1, § 1, punten 2, 3, 6, 7, 10, 11, 17, 18 en 19

Administrativnoprotsesualen kodeks (wetboek bestuursprocesrecht; hierna: „APK”), artikel 168, lid 1, artikel 172, lid 2, en artikel 173

Korte uiteenzetting van de feiten en van de procedure

- 1 Verzoekster SN is op 4 november 1995 in Gaza-stad, Palestina, geboren. Zij is een Palestijnse staatloze, getrouwd, en bevindt zich op het grondgebied van de Republiek Bulgarije, samen met haar kind LN, een meisje dat op 23 oktober 2016 in de Gazastrook is geboren en eveneens Palestijnse staatloze is. Verzoeksters woonden in Gaza-stad. Verzoekster is geregistreerd bij de UNRWA. De registratie geldt ook voor haar dochter LN. Op verzoek van KN, verzoeksters echtgenoot en de vader van LN, heeft de UNRWA in 2016 beoordeeld of zij in armoede leefden, en heeft deze organisatie minimale voedselhulp verstrekt aan het gezin, dat deze onvoldoende achtte, alsook medische hulp. Bovendien ging SN naar school. Het gezin woonde niet in een vluchtelingenkamp van de UNRWA, maar in het huis van verzoeksters vader. In juli 2018 heeft verzoekster samen met LN Gaza-stad rechtmatig verlaten via de grensovergang in Rafah aan de grens met Egypte. Daar heeft zij 45 dagen in de stad Ismaïlia verbleven en daarna rechtmatig naar Turkije gereisd, waar zij zeven maanden heeft verbleven. Iets later is ook haar echtgenoot daar aangekomen en is het hele gezin vervolgens via Griekenland onrechtmatig

het grondgebied van de Republiek Bulgarije binnengekomen, waar zij op de dag van binnenkomst werden aangehouden.

- 2 Verzoekster heeft voor het eerst op 22 maart 2019 voor zichzelf en als wettelijk vertegenwoordigster van haar minderjarige kind internationale bescherming gevraagd. In deze procedure heeft zij niet aangegeven dat zij bij de UNRWA was geregistreerd. Toen zij werd gehoord, heeft verzoekster haar aanvraag gemotiveerd met de onzekere situatie in de Gazastrook, het ontbreken van voorzieningen om in elementaire levensbehoeften te voorzien alsmede met het feit dat bijna elk jaar oorlog wordt gevoerd en veel mensen wegens de gespannen situatie infarcten krijgen. Indien er geen beschietingen door Israël plaatsvonden, waren er gevechten tussen Fatah en Hamas. Haar echtgenoot was tijdens zijn werk in gevaar door de voortdurende bombardementen. Haar huis stond dicht bij een politiebureau. In tijden van oorlog vielen de raketten onvermijdelijk in de buurt van dit bureau en was verzoekster bang dat haar huis zou worden getroffen. Bij besluit van de directeur van het DAB van 5 juli 2019 is het verzoek om toekenning van de vluchtelingenstatus en de humanitaire status aan verzoekster en haar dochter afgewezen.
- 3 Het besluit waarbij het eerste verzoek is afgewezen, is aangevochten bij de Administrativen sad Sofia-Grad (bestuursrechter in eerste aanleg Sofia, Bulgarije; hierna: „ASSG”), die het beroep bij beslissing van 20 december 2019 heeft verworpen. Naar aanleiding van het cassatieberoep heeft de Varhoven administrativen sad (hoogste bestuursrechter, Bulgarije; hierna: „VAS”) bij beslissing van 3 juni 2020 de beslissing van de ASSG bevestigd. Daardoor is het afwijzende besluit van de directeur van het DAB op 3 juni 2020 definitief geworden. Blijkens de relevante vaststellingen van de gerechten waren verzoeksters niet gedwongen om de Gazastrook te verlaten op grond dat zij daadwerkelijk aan foltering of andere ernstige schade zouden zijn blootgesteld, en evenmin zouden zij bij terugkeer naar hun land van herkomst aan dergelijke schade worden blootgesteld. De situatie in de Gazastrook kan niet als een gewapend conflict worden aangemerkt. Niet kan worden vastgesteld dat verzoekster in haar land van herkomst problemen heeft met de autoriteiten of dat zij wegens politieke activiteiten is gearresteerd of vervolgd. De VAS is van oordeel dat een asielzoeker logischerwijze in het eerste voor hem veilige land blijft, in het onderhavige geval dus in Egypte en in Turkije, en later terugkeert naar zijn land van herkomst. Verzoekster is Bulgarije onrechtmatig binnengekomen, alleen maar omdat zij op zoek is naar een beter economisch leven. Het verweer dat artikel 6a ZUB zou zijn geschonden met betrekking tot de beoordeling van het belang van het kind, is als ongegrond aangemerkt.
- 4 Op 21 augustus 2020 heeft verzoekster voor zichzelf en als wettelijk vertegenwoordigster van haar kind via een advocaat voor de tweede keer internationale bescherming aangevraagd. Het betreft een volgend verzoek als bedoeld in § 1, punt 6, van de Dopalnitelni razporedbi (aanvullende bepalingen) bij het ZUB. Zij heeft verzocht om de toekenning van de vluchtelingenstatus in

Bulgarije. Hierbij heeft verzoekster als nieuwe omstandigheid aangevoerd dat zij en haar gezin als Palestijnse vluchtelingen zijn geregistreerd.

- 5 Bij besluit van 28 augustus 2020 van het Intervyuirasht organ na DAB (afdeling van het DAB voor het gehoor van verzoekers) is het volgend verzoek van verzoeksters ontvankelijk verklaard op grond dat verzoekster in haar aanvraag nieuwe omstandigheden heeft aangevoerd die gelet op haar persoonlijke situatie en haar land van herkomst van wezenlijk belang zijn. Verzoekster werd aangewezen als vertegenwoordigster van het kind in rechte. De Darzhavna agentsia „Natsionalna sigurnost” (staatagentschap „nationale veiligheid”; Bulgaarse binnenlandse veiligheidsdienst) heeft geen bezwaren geuit tegen de verlening van bescherming in de Republiek Bulgarije. Tevens is een advies van het Agentsia za sotsialno podpomagane (agentschap voor sociale bijstand) overgelegd waarin staat te lezen dat „de grondrechten van het kind LN niet zijn geschonden”. Vastgesteld is dat het gezin financieel wordt bijgestaan door verzoeksters familieleden die in Zweden verblijven en de humanitaire status hebben verkregen. Toen zij werd gehoord op 25 september 2020, heeft verzoekster verklaard dat zij geen problemen heeft gehad in verband met haar etnische groep en godsdienst. Zij heeft verzocht om internationale bescherming omdat zij in een zeer onveilige regio woonden die voortdurend werd gebombardeerd Hun leven was voortdurend in gevaar, aangezien hun huis in de buurt van een militaire eenheid van de groepering Hamas staat, die een permanent doelwit was en vaak met raketten werd beschoten en gebombardeerd. Enkele raketten en granaatsplinters hebben het huis getroffen (de helft van het huis is verdwenen omdat het door een raket is geraakt), en bij een aanval in 2014 is het dak van het huis verwoest. Daarna zijn zij verhuisd naar verzoeksters grootvader, bij wie zij bijna twee jaar hebben gewoond. Nadat hun huis weer was opgebouwd, zijn zij teruggekeerd. Bovendien heeft verzoekster gewezen op de beperkingen op de door de UNRWA geboden hulp (de voedingspakketten zijn bedoeld voor een kleiner aantal personen, in de scholen worden geen financiële bijdragen meer betaald, sinds twee à drie jaar wordt er geen financiële hulp meer geboden en andere bijstand is gereduceerd). Tevens heeft zij op de algemene situatie in Gazastad gewezen: er heerst een tekort aan levensmiddelen, geneesmiddelen, brandstoffen en andere middelen die van levensbelang zijn. Als redenen om Gaza-stad te verlaten en niet meer terug te keren, heeft zij verwezen naar de verslechtering van de situatie aldaar, de hoge werkloosheid – ook door het coronavirus – de sluiting van scholen, de invoering van een militaire avondklok waarbij de Hamas regering zeer streng erop toeziet dat niemand zijn huis verlaat. Volgens haar is deze regering genadeloos. Zij verzoekt om in Bulgarije te mogen blijven of om te worden herenigd met de rest van de familie in Zweden, waar haar ouders reeds in 2008 naartoe zijn verhuisd, totdat de situatie in Gaza hun terugkeer weer mogelijk maakt.
- 6 Na afloop van de procedure is bij het aangevochten besluit van 14 mei 2021 de toekenning van de vluchtelingenstatus en de humanitaire status afgewezen overeenkomstig artikel 75, lid 1, punten 2 en 4, gelezen in samenhang met de artikelen 8 en 9 ZUB. De plaatsvervangend directeur van het DAB heeft in dit

besluit vastgesteld dat het onderzoek of het materiële recht van toepassing is op het volgend verzoek, is beperkt tot de vraag of er überhaupt sprake is van nieuwe omstandigheden met betrekking tot de persoonlijke situatie van verzoekster of haar land van herkomst, of deze omstandigheden relevant zijn voor de persoonlijke situatie of het land van herkomst, en dat moet worden beoordeeld in hoeverre de omstandigheden op grond van de overgelegde schriftelijke bewijsmiddelen is aangetoond. Hij heeft geoordeeld dat met de overgelegde nieuwe bewijzen geen nieuwe omstandigheden van wezenlijk belang zijn aangetoond en dat de in de eerdere procedure aangevoerde redenen zijn uitgesloten. De door verzoekster aangevoerde verslechterde economische en gezondheidssituatie in haar land van herkomst valt voorts binnen de werkingssfeer van de ZUB en is bovendien een wijdverbreid fenomeen wegens de wereldwijde crisis door het COVID-19 virus. Ook de registratie bij de UNRWA vormt geen nieuwe omstandigheid van wezenlijk belang. Verzoekster heeft gebruik gemaakt van de bescherming, die op grond van haar eigen beslissing niet meer wordt geboden en er bestaan geen redenen om aan te nemen dat zij en haar kind bij een mogelijke terugkeer naar het land van herkomst deze bescherming niet meer zouden kunnen genieten. De verklaringen over de algemene situatie in Gaza vormen geen onderbouwing van het persoonlijke element van vervolging of levensgevaar. Verzoekster was niet gedwongen haar land van herkomst te verlaten wegens de in artikel 8, lid 1, ZUB bedoelde redenen.

- 7 Om deze redenen bestaat er ook geen recht op toekenning van de humanitaire status volgens artikel 9, lid 1, punten 1 en 2, ZUB. Op basis van de algehele beoordeling van de situatie in Gaza aan de hand van de algemene criteria en definities kan deze situatie niet als een gewapend conflict worden aangemerkt. Voor het eerst sinds 14 jaar bereiden de Palestijnse gebieden zich voor op algemene presidents- en parlementsverkiezingen. Niet moet worden aangenomen dat de buitenlandse onderdaan en haar kind enkel op grond van haar aanwezigheid op het grondgebied van haar land van herkomst daadwerkelijk het risico lopen om te worden blootgesteld aan een bedreiging, wat voor de toekenning van de status overeenkomstig artikel 9, lid 1, punt 3, ZUB relevant is.
- 8 Volgens de administratieve autoriteit moet het belang van het minderjarige kind LN worden onderzocht in het licht van het beginsel van eenheid van het gezin. Dit beginsel vereist dat het kind bij de ouders en in een gezinssfeer blijft wonen, waarbij rekening wordt gehouden met de culturele identiteit en de reeds bestaande gezinsband. Tevens is de situatie van KN, de vader van het kind, onderzocht. Zijn eerste verzoek om bescherming van 2 april 2019 is afgewezen en de rechtsmiddelen tegen die afwijzing zijn verworpen. Naar aanleiding van zijn tweede verzoek om bescherming van 18 juni 2021 heeft de plaatsvervangend directeur van de DAB op 9 maart 2022 een besluit uitgevaardigd waarbij internationale bescherming is geweigerd. Het beroep tegen het besluit tot afwijzing van zijn verzoek om internationale bescherming is verworpen bij beslissing van de ASSG van 8 juni 2022, waartegen thans een cassatieberoep aanhangig is.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 9 Met het via een advocaat ingestelde beroep wordt verzocht om nietigverklaring van het besluit en terugverwijzing van de zaak naar de administratieve autoriteit, met dwingende aanwijzingen over de uitlegging en de toepassing van de wettelijke voorschriften. Aangevoerd wordt dat het geval van verzoekster en haar minderjarige dochter binnen de werkingssfeer van artikel 1, onder D, tweede volzin, van het Vluchtelingenverdrag en van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95 valt, aangezien de bescherming en bijstand van de UNRWA zijn geëindigd wegens omstandigheden waarop zij geen invloed hebben. Op grond van dit feit (*ipso facto*) komen zij in aanmerking voor de vluchtelingenstatus, aangezien zij door de internationale gemeenschap reeds als vluchteling zijn erkend. Zij benadrukken dat het gezin het werkgebied van de UNRWA heeft verlaten, omdat hun veiligheid en hun leven in de Gaza serieus worden bedreigd. Zij leggen een rapport van de UNHCR van 18 augustus 2020 over alsmede een recent persartikel over de situatie in Gaza en de stopzetting van de jaarlijkse betalingen door de Verenigde Staten (VS) aan de UNRWA in 2018. Op grond van lid 3 van de richtlijnen inzake internationale bescherming nr. 13 van de UNHCR betreffende de toepasselijkheid op Palestijnse vluchtelingen van artikel 1, onder D, van het Verdrag van 1951 betreffende de status van vluchtelingen op Palestijnse vluchtelingen van december 2017 en punt 86 van arrest van 25 juli, ██████████ (C-585/16, EU:C:2018:584; hierna: „arrest ██████████” zijn zij van opvatting dat verzoekster en haar dochter niet opnieuw hoeven aan te tonen dat zij gegronde vrees voor vervolging hebben in de zin van artikel 8, lid 4, ZUB.
- 10 Verzoeksters voeren aan dat er sprake is van schending van artikel 6a, gelezen in samenhang met § 1, punt 11, ZUB, van § 1, punt 5, van de Zakon za zakrila na deteto (Bulgaarse wet inzake kindbescherming) alsmede van artikel 75, lid 2, ZUB over de eerbiediging van het belang van het kind. Tevens zijn artikel 75 ZUB en artikel 35 APK geschonden, aangezien geen actuele informatie over de situatie in het land van herkomst, de Gazastrook, is verkregen en beoordeeld. De terugkeer van verzoekster en haar minderjarige dochter naar de Gazastrook zou hun leven en hun veiligheid aanzienlijk schaden en schending opleveren van de artikelen 2 en 3 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) alsmede van artikel 3, lid 1, van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind. De voor de minderjarige LN benodigde beschermingsgraad is hoger dan die van haar ouders. Verwezen wordt naar het arrest van 4 oktober 2018, ██████████ (C-525/16, EU:C:2018:801), waarin is geoordeeld dat het mogelijk is om de verleende bescherming uit te breiden tot andere gezinsleden, in casu tot de ouders van het kind. Rekening moet worden gehouden met de specifieke kwetsbaarheid van kinderen. In het geval van een mogelijke terugkeer van LN naar Gaza zouden haar welzijn, haar bescherming en haar veiligheid, gelet op de steeds erger wordende humanitaire crisis, het gebrek aan levensmiddelen, geneesmiddelen en medische zorg, worden blootgesteld aan een aanzienlijk risico, wat in strijd is met het beginsel van het belang van het kind.

- 11 De verlening van essentiële diensten en de humanitaire maatregelen van de UNRWA zijn op grond van terugkerende financiële problemen in gevaar. Verzoekster is op het tijdstip waarop het schriftelijke beroep is ingesteld, zwanger en verzoekt om in aanmerking te nemen dat in het geval van terugkeer naar Gaza de UNRWA niet in staat zal zijn de voortdurende medische zorg te bieden die zij nodig heeft. Zij voert aan dat het wegens de door Israël opgelegde beperkingen objectief gezien onmogelijk is dat zij naar de Gazastrook terugkeert, wat zij als een omstandigheid ziet die verband houdt met de eindiging van de bescherming of bijstand [arrest van 13 januari 2021, Bundesrepublik Deutschland (Vluchtelingenstatuut van een staatloze Palestijn), C-507/19, EU:C:2021:3 (hierna: „arrest Bundesrepublik”), punten 57 en 58]. De onmogelijkheid van terugkeer naar de Gazastrook wordt ook bevestigd door de informatie in een besluit van het Ministerstvo na vatrešnite raboti (ministerie van Binnenlands Zaken) van de Republiek Bulgarije van 21 september 2021, waaruit blijkt dat in de periode 2010-2021 bij 483 jegens Palestijnen uitgevaardigde terugkeerbesluiten geen enkele staatloze Palestijn naar Palestina is teruggezonden. Deze informatie toont aan dat de terugkeer van Bulgarije naar Palestina niet mogelijk is om redenen waarop de aan de terugzending onderworpen buitenlandse onderdanen geen invloed hebben.
- 12 Verzoekster beroept zich op actuele informatie over de situatie in Gaza, die inhoudt dat 80 % van de bevolking van Gaza is aangewezen op humanitaire hulp, zodat de criteria voor een zeer verregaande materiële deprivatie en de uitlegging van artikel 4 van het Handvest in het arrest ██████ (punten 91 tot en met 93), waarin is geoordeeld dat de overdracht van een persoon aan een andere lidstaat niet is toegestaan wanneer deze persoon in een situatie van zeer verregaande materiële deprivatie kan terechtkomen, moeten worden toegepast. Volgens verzoekster is de gedwongen terugkeer van verzoeksters naar de Gazastrook in strijd met het beginsel van non-refoulement als bedoeld in artikel 4, lid 3, ZUB. Verzoeksters zouden alleen via de grensovergang Rafah aan de Egyptische grens kunnen terugkeren. Deze grensovergang is echter onberekenbaar en er moet vooraf toestemming van de Egyptische autoriteiten worden verkregen. Bovendien is de grensovergang vaak gedurende langere tijd gesloten. Tevens verwijst zij naar de op 4 juni 2021 gepubliceerde uitspraak van de rechtbank Den Haag in zaak NL20.17797, punt 9.2.3, die het volgende verzoek om bescherming van een Palestijnse vluchteling betreft, die uit een operationeel gebied van de UNRWA komt, namelijk uit Libanon. In deze uitspraak is overwogen: „Overigens maakt het aanbieden van basisdiensten ook niet zonder meer dat UNRWA de levensomstandigheden biedt die stroken met de opdracht waarmee zij is belast. De kwaliteit van die diensten moet daarbij ook worden betrokken.”.
- 13 De rechter wordt verzocht rekening te houden met een aan KN betekende dagvaarding van de autoriteiten in Gaza van 26 maart 2018 als reden voor het vertrek uit Gaza in juli 2018, waarbij wordt aangevoerd dat hij daarmee door de politie dan wel door Hamas ook was opgeroepen voor gevangenzetting wegens de deelname aan vreedzame demonstraties tegen de Hamas-regering. Voor de inwoners van de Gazastrook is het duidelijk dat er in het geval van

gevangenzetting wordt geslagen en gefolterd en in de gevangenis zelfs wordt gedood. Wegens dit gevaar waren verzoekster en haar gezin gedwongen om Gaza te verlaten. Zij beroept zich op het arrest van 19 december 2012, ██████████ ██████████ e.a. [C-364/11, EU:C:2012:826 (hierna: „arrest ██████████ ██████████ e.a.”), punten 63 en 64].

- 14 Verweerder, de plaatsvervangende directeur van het DAB, betwist het beroep in zijn geheel en brengt actuele gegevens met betrekking tot Palestina met informatie over de Gazastrook aan. Hij stelt dat het beroep ongegrond is en moet worden verworpen. Verzoekster is door de UNRWA erkend als vluchteling, de bijstand die zij heeft verkregen is niet geëindigd wegens omstandigheden waarop zij geen invloed heeft, maar zij heeft vrijwillig afgezien van deze bescherming door het werkgebied te verlaten. De vluchtelingenstatus mag derhalve niet op grond van deze omstandigheid worden toegekend. Het vluchtverhaal van deze buitenlandse onderdaan en haar kind is in de eerdere administratieve procedure uitvoerig onderzocht en de afwijzing van het verzoek om toekenning van internationale bescherming is bij beslissing van de VAS bevestigd.
- 15 De officier van justitie van de Sofiyska gradska prokuratura (openbaar ministerie van de stad Sofia) acht het beroep ongegrond en concludeert tot verwerping daarvan.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 16 Bij het onderzoek van het verzoek om toekenning van de vluchtelingenstatus aan verzoekster en haar minderjarige dochter LN in Bulgarije moet het Unierecht, meer bepaald artikel 12 van richtlijn 2011/95 en de uitlegging van dit voorschrift door het Hof (arrest van 17 juni 2010, ██████████ C-31/09, EU:C:2010:351, alsmede arrest ██████████ en arrest ██████████ ██████████ e.a.), in acht worden genomen en dient voorts rekening te worden gehouden met de voorschriften van richtlijn 2013/32.
- 17 De verwijzende rechter citeert uitvoerig de motivering waarmee de ASSG in twee vergelijkbare zaken de niet-ontvankelijkverklaring van volgende verzoeken om internationale bescherming nietig heeft verklaard, alsook de uitlegging van artikel 4 van het Handvest in punt 3 van het dictum van het arrest ██████████ en de in de punten 91 tot en met 93 van dat arrest vastgelegde criteria voor een zeer verregaande materiële deprivatie, en voorts het arrest ██████████ Het hoofdargument van de ASSG in de tweede zaak houdt in dat niet kan worden aangenomen dat verzoekster in die procedure in het werkgebied van de UNRWA onder menswaardige omstandigheden kan leven, zodat zij niet daar naartoe kan worden teruggezonden omdat zij aan omstandigheden zou worden blootgesteld die volgens artikel 4 van het Handvest verboden zijn. Haar juridische situatie valt binnen de werkingssfeer van artikel 9, lid 1, punt 2, ZUB betreffende de toekenning van de humanitaire status, waarom zij ook heeft verzocht. De twee aangehaalde arresten zijn uitgevaardigd in het licht van de extreme financiële

noodsituatie van de UNRWA als gevolg van de stopzetting van de bijdragen door de VS in 2018 alsmede met het oog op drie resoluties van het Europees Parlement over de toestand in de Gazastrook: de resolutie van het Europees Parlement van 8 februari 2018 over de situatie van de UNRWA en de resoluties van het Europees Parlement van 17 juli 2014 en 18 september 2014 over Israël en Palestina na de Gazaoorlog en de rol van de EU. Tegelijkertijd werd de hierboven nader gespecificeerde uitlegging van artikel 4 van het Handvest niet toegepast in de beslissingen op het beroep van verzoeksters tegen de afwijzing van het verzoek om toekenning van de vluchtelingenstatus en de humanitaire status, ook niet voor het eerste verzoek om internationale bescherming. Tevens vond de uitlegging geen toepassing in de beslissingen op het door KN ingestelde beroep tegen de afwijzing van de toekenning van de vluchtelingenstatus en de humanitaire status, en evenmin in de beslissing van de ASSG van 8 juni 2022 waartegen beroep in cassatie is ingesteld.

- 18 Volgens de verwijzende rechter valt geen eenduidige lijn te trekken in de rechtspraak over de beoordeling van de situatie in Gaza en het in aanmerking nemen van de nota van de UNRWA van maart 2022 om de bij de UNRWA geregistreerde Palestijnse vluchtelingen wegens de situatie in Gaza niet terug te sturen. Bovendien is in het arrest van 19 maart 2019, ██████ (C-297/17, EU:C:2019:219), de kwestie opgeworpen dat Bulgarije aan Palestijnen subsidiaire bescherming verleent, terwijl Duitsland dergelijke personen de vluchtelingenstatus toekent. Voor een uniforme toepassing van het Unierecht dan wel artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95, ook gelezen in samenhang met het verbod als bedoeld in artikel 19 van het Handvest en de rechtspraak in het arrest ██████ over de toe te kennen status en de mogelijkheid van terugkeer van de persoon naar het Gazagebied, op de bij de UNRWA geregistreerde Palestijnse vluchtelingen is uitlegging door het Hof noodzakelijk.
- 19 De verwijzende rechter haalt het arrest van 13 januari 2021, XT (C-507/19, punt 69) aan, waarin het Hof heeft geoordeeld dat het uitsluiten van de personen die „thans” bescherming of bijstand „genieten” van andere organen of instellingen van de Verenigde Naties dan van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen, niet aldus kan worden uitgelegd dat het enkele feit dat de betrokkene zich buiten het gebied waarin de UNRWA werkzaam is bevindt of dit gebied vrijwillig verlaat, volstaat om de in die bepaling neergelegde uitsluiting van de vluchtelingenstatus te beëindigen.
- 20 Bijgevolg zijn de redenen waarom verzoeksters het werkgebied van de UNRWA in de Gazastrook hebben verlaten, van wezenlijk belang voor het onderzoek of hun juridische situatie binnen de werkingssfeer van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95 en artikel 1, onder D), tweede volzin, van het Vluchtelingenverdrag valt. Bij gebreke van een beoordeling zou slechts om procedurele redenen ervan moeten worden uitgegaan dat het werkgebied van de UNRWA vrijwillig is verlaten en de bijstand niet is geëindigd. De verwijzende rechter wijst evenwel ook op procedurele problemen: in de procedure betreffende het eerste verzoek om bescherming is de registratie bij de UNRWA niet

behandeld; dienovereenkomstig zijn de omstandigheden met betrekking tot de bijstand aan verzoekster en de activiteiten van de UNRWA niet beoordeeld. Dit verzoek is afgewezen bij een definitief besluit en in het aangevochten litigieuze besluit is dientengevolge aangenomen dat deze omstandigheden zijn uitgesloten.

- 21 Op het volgende verzoek om bescherming, dat overeenkomstig artikel 76a, gelezen in samenhang met artikel 13, lid 2, ZUB, moet worden gebaseerd op „nieuwe elementen en feiten”, is punt 1 van het dictum van het arrest van 3 maart 2022, Secretary of State for the Home Department (Vluchtelingenstatus van een staatloze Palestijn) (C-349/20, EU:C:2022:151; hierna: arrest: „Secretary of State for the Home Department”), volgens de verwijzende rechter echter niet van toepassing. Volgens artikel 40, lid 1, van richtlijn 2013/32 kunnen deze nieuwe omstandigheden in het kader van de behandeling van het vorige verzoek of van het volgende verzoek „of in het kader van de toetsing van de beslissing waartegen beroep of bezwaar is aangetekend, voor zover de bevoegde autoriteiten rekening kunnen houden met alle elementen die aan de nadere verklaringen of het volgende verzoek in dit kader ten grondslag liggen”. Op grond van dit voorschrift kan worden geconcludeerd dat in ieder geval de nieuw aangevoerde elementen tezamen met alle tot dat moment aangevoerde elementen moeten worden beoordeeld. In dit geval zou dat kunnen leiden tot een uitlegging die inhoudt dat bij de behandeling van het volgende verzoek naast de registratie bij de UNRWA noodzakelijkerwijs rekening moet worden gehouden met de redenen voor het verlaten van de Gaza en de situatie aldaar in 2019. Een dergelijke conclusie zou echter in strijd zijn met het bepaalde in artikel 33, lid 2, onder d), van richtlijn 2013/32 over de niet-ontvankelijkheid van volgende verzoeken, dat in artikel 13, lid 2, gelezen in samenhang met artikel met 76a ZUB, is omgezet.
- 22 Voor de beslissing over de ontvankelijkheid van het volgende verzoek waarbij in verband met de behandeling van de redenen voor het vertrek uit Gaza als nieuwe omstandigheid de registratie bij de UNRWA is aangevoerd, is dus uitlegging van artikel 40, lid 1, van richtlijn 2013/32 door het Hof noodzakelijk. Gelet op de in deze bepaling vervatte bewoordingen „toetsing van de beslissing waartegen beroep of bezwaar is aangetekend” moet ook worden uitgelegd in welke procedure, namelijk in de administratieve procedure of in de gerechtelijke procedure, een dergelijke toetsing mag plaatsvinden. Indien in deze bepaling met de „beslissing waartegen beroep of bezwaar is aangetekend” het besluit tot afwijzing van het eerste verzoek om internationale bescherming en geen specifieke procedure zou zijn bedoeld waarin wordt verzocht om nietigverklaring van een reeds definitief besluit tot afwijzing, zou de autoriteit verplicht zijn geweest om een dergelijke toetsing uit te voeren. Het is niet duidelijk of met de bewoordingen „beslissing waartegen beroep of bezwaar is aangetekend” een gerechtelijke procedure is bedoeld voor het geval dat de rechter geen volgend verzoek op internationale bescherming onderzoekt. Voorwerp van het geding en van de rechtmatigheidstoetsing door de rechter is het administratieve besluit waarbij het verzoek om toekenning van internationale bescherming is afgewezen.

- 23 Verzoekster heeft uitdrukkelijk verklaard dat zij niet om persoonlijke redenen is bedreigd of vervolgd. Met betrekking tot het betoog dat het huis van het gezin vaak het doelwit was van aanvallen, heeft verzoekster tijdens het persoonlijke gehoor verklaard dat zij twee jaar lang elders hebben gewoond en daarna zijn teruggekeerd, omdat zij anders woonruimte hadden moeten huren en veel geld hadden moeten betalen. Bijgevolg kan niet worden aangenomen dat is voldaan aan de voorwaarde van een ernstige bedreiging van de persoonlijke veiligheid van de betrokken Palestijnen als grond voor het verlaten van het werkgebied van de UNRWA.
- 24 In de procedure wordt verzocht om beoordeling van de algemene situatie in Gaza als reden voor het vertrek uit en voor de onmogelijkheid van terugkeer naar het werkgebied van de UNRWA, ook omdat de betrokken persoon tot een kwetsbare groep behoort. Voorts wordt de feitelijke onmogelijkheid van terugkeer aangevoerd. De vraag rijst of dit enkele feit volstaat om aan te nemen dat „deze Palestijn wegens omstandigheden buiten zijn wil gedwongen is het operationele gebied van de UNRWA te verlaten”, en artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95 dan wel artikel 1, onder D), tweede volzin, van het Vluchtelingenverdrag van toepassing zijn op deze persoon. Deze voorschriften zouden alleen toepassing vinden, wanneer de bijstand van de UNRWA zou zijn geëindigd. De verwijzende rechter buigt zich met betrekking tot de vraag onder welke voorwaarden kan worden aangenomen dat de door de UNRWA verleende bijstand is geëindigd, uitvoerig over het arrest ██████████ ████████ e.a., punten 61 en 63. Volgens het Hof moet om uit te maken of de bijstand of bescherming daadwerkelijk is geëindigd in de zin van die bepaling, worden nagegaan of het vertrek van de betrokken persoon zijn rechtvaardiging vindt in redenen buiten zijn invloed en onafhankelijk van zijn wil die hem dwingen dat gebied te verlaten en hem op die manier beletten de door de UNRWA verleende bijstand te genieten. Voorts heeft het Hof aangenomen dat „een Palestijnse vluchteling gedwongen is het gebied te verlaten waarin de UNRWA werkzaam is, wanneer hij zich in een persoonlijke situatie van ernstige onveiligheid bevindt en het voor dit orgaan onmogelijk is hem in dat gebied levensomstandigheden te bieden die stroken met de opdracht waarmee het is belast.” In een dergelijk geval zou de algemene situatie in Gaza alleen relevant zijn, wanneer deze de UNRWA zou beletten om de Palestijnen in Gaza hulp en bescherming te bieden die stroken met de opdracht waarmee deze organisatie is belast.
- 25 De algemene situatie, waaronder de opgelegde blokkade, heeft daadwerkelijk invloed op het vermogen van de UNRWA om deze bijstand en bescherming te bieden. De verwijzende rechter merkt op dat de Organisatie van de Verenigde Naties voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen in het Nabije Oosten [United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA)] is opgericht bij resolutie nr. 302 (IV) van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 8 december 1949 om bijstand te verlenen aan Palestijnse vluchtelingen en dat het mandaat ervan regelmatig wordt vernieuwd. De UNRWA is actief in het gebied dat Libanon, Syrië, Jordanië, de Westelijke Jordaanoever (waaronder Oost-Jeruzalem) en de Gazastrook bestrijkt. Zoals

bekend is het mandaat regelmatig (herhaaldelijk) verlengd. De verwijzende rechter behandelt uitvoerig de overlegde informatie en bewijzen in verband met de algemene situatie in Gaza en geeft redenen aan waarom hiermee rekening moet worden gehouden, namelijk: punt 82 van het arrest Secretary of State for the Home Department, en het arrest ██████ meer bepaald de daarin gegeven uitlegging van artikel 4 van het Handvest in verband met de situatie van een „persoon die volledig afhankelijk is van overheidssteun, buiten zijn wil en zijn persoonlijke keuzes om, terechtkomt in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie die hem niet in staat stelt om te voorzien in zijn meest elementaire behoeften, zoals eten, zich wassen en beschikken over woonruimte, en negatieve gevolgen zou hebben voor zijn fysieke of mentale gezondheid of hem in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid”. Volgens de verwijzende rechter is de aldaar gegeven uitlegging van artikel 4 van het Handvest met betrekking tot de overdracht van een derdelander die om internationale bescherming heeft verzocht, van een lidstaat naar een andere lidstaat, met inachtneming van het geldende beginsel van non-refoulement dat ook het verbod van een onmenselijk of vernederende behandeling omvat, tevens van toepassing op de terugkeer van een dergelijke persoon naar zijn land van herkomst.

- 26 De verwijzende rechter vindt dat niet is voldaan aan de criteria voor een zeer verregaande materiële deprivatie met betrekking tot behoeften om zich te wassen en te beschikken over woonruimte, maar dat er gelet op de gevolgen („voor haar fysieke of mentale gezondheid, of haar in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid”) aanwijzingen bestaan voor een verslechtering van de toestand in Gaza en voor de noodsituatie van de inwoners.
- 27 In de punten 6 en 7 van de resolutie van het Europees Parlement van april 2018 is de situatie in de Gazastrook beoordeeld als een „ongeziene, steeds erger wordende humanitaire crisis in het gebied”, die het gevolg is van de blokkade van de Gazastrook. De verwijzende rechter citeert uitvoerig uit deze resolutie en beschrijft tevens de protesten van Palestijnen in de buurt van de grensbarrière die Gaza en Israël van elkaar scheidt, waar honderden mensen zijn gedood en duizenden zijn verwond, waaronder ook kinderen, alsmede de daarop aansluitende voortdurende escalatie van de vijandigheden.
- 28 Niet is gebleken dat de situatie in Gaza in 2021 wezenlijk is verbeterd of dat de humanitaire crisis is overwonnen. De verwijzende rechter haalt aan en behandelt uitvoerig onder meer de hem bekende informatie dat ondanks het herstel van de financiële bijdragen van de VS aan de UNRWA in 2021, de situatie in Gaza in maart 2022 in een nota van de UNHCR zodanig is beoordeeld dat deze als gevolg heeft dat de Palestijnse vluchtelingen het werkgebied van de UNRWA verlieten. De jarenlange conflicten en blokkades hebben ertoe geleid dat 80 % van de bevolking is aangewezen op internationale hulp, terwijl de aanhoudende conflicten en verdeeldheid de humanitaire crisis en de problemen bij de hulpverlening ter plaatse versterken. De vermindering van de voedselhulp van de

UNRWA, de instabiele politieke en sociale toestand, de slechtere kwaliteit van het onderwijsprogramma van de UNRWA in Gaza, de luchtaanvallen in mei 2021 waarbij gebouwen van de UNRWA in Gaza zijn beschadigd, beletten en berokkenen schade bij de organisatie van humanitaire hulp.

- 29 De conclusies over de situatie in Gaza die relevant zijn voor de beoordeling als bedoeld in artikel 1, onder D), tweede volzin, van het Vluchtelingenverdrag, zijn overeenkomstig de punten 63 tot en met 66 van de nota van de UNHCR over de terugkeer naar de Gazastrook genomen op basis van de toestand in maart 2022. Op de hand van de bewijzen voor ernstige beschuldigingen van schendingen van internationale normen betreffende mensenrechten en van het humanitaire volkenrecht alsook op grond van de aanhoudende instabiliteit werd gevorderd dat alle burgers die uit de Gazastrook vluchten, op het grondgebied van de landen worden toegelaten en dat de naleving van het beginsel van non-refoulement wordt gegarandeerd. Ingevolge punt 65 hebben Palestijnse vluchtelingen die binnen de werkingssfeer van artikel 1, onder D), eerste volzin, [van het Vluchtelingenverdrag] vallen (te weten personen die bescherming of bijstand van de UNRWA krijgen of daarvoor in aanmerking komen, en die vervolgens onder artikel 1, onder D), tweede volzin, van dat verdrag vallen wanneer deze bescherming of bijstand eindigt), op grond van dit feit (*ipso facto*) recht op de bescherming van het Vluchtelingenverdrag, indien artikel 1, onder C), E) en F), van dat Verdrag niet van toepassing zijn. Voorts wordt in punt 65 uitdrukkelijk gespecificeerd dat de situatie in Gaza een objectieve grond kan vormen op basis waarvan de Palestijnse vluchtelingen uit de Gazastrook binnen de werkingssfeer van artikel 1, onder D), tweede volzin, [van het Vluchtelingenverdrag] het operationele gebied van de UNRWA verlaten. Asielverzoeken van Palestijnen die binnen de werkingssfeer van artikel 1, onder D), van het Vluchtelingenverdrag vallen, moeten overeenkomstig artikel 1, onder A), lid 2, daarvan worden beoordeeld. Volgens de UNHCR (punt 6 van de nota van maart 2022) kunnen het beleid en de praktijk in verband met de voortdurende bezetting van de Gazastrook, met name de langdurige blokkade als vorm van een „collectieve bestraffing”, terugkerende geweldscycli en schendingen van mensenrechten door de feitelijke (*de facto*) autoriteiten en andere niet-overheidsactoren, leiden tot gegronde vrees voor vervolging om redenen die volgens het Vluchtelingenverdrag relevant zijn. Palestijnen die niet binnen de werkingssfeer van artikel 1, onder D), of van artikel 1, onder A), lid 2, van het Vluchtelingenverdrag vallen, kunnen voldoen aan de voorwaarden voor nationale of regionale vormen van subsidiaire of aanvullende bescherming. De UNHCR blijft er bij de landen op aandringen dat Palestijnen, waaronder ook bij de UNRWA in Gaza geregistreerde Palestijnse vluchtelingen, niet tot terugkeer worden gedwongen. De opschorting van de gedwongen terugkeer dient als minimumnorm en niet als vervanging van de internationale bescherming van personen ten aanzien van wie is vastgesteld dat zij voldoen aan de criteria voor de toekenning van de vluchtelingenstatus volgens artikel 1, onder D), of artikel 1, onder A), lid 2, van het Vluchtelingenverdrag. In de nota van de UNHCR zijn eveneens de mogelijkheden voor de terugkeer van Palestijnen naar de Gazastrook onderzocht (ook via de grensovergang Rafah).

- 30 Bijgevolg hangt de terugkeer naar het werkgebied van de UNRWA, met name naar de Gazastrook, uitsluitend af van de wil van de Palestijnen om vrijwillig terugkeren. Verzoeksters stellen dat zij niet naar het werkgebied van de UNRWA kunnen terugkeren. Het is evident dat zij niet vrijwillig naar de Gazastrook kunnen terugkeren. Aanknopingspunten voor het feit dat zij het grondgebied van een ander land in het werkgebied van de UNRWA – Libanon, Syrië, Jordanië – mogen binnenkomen en daar zouden worden opgenomen, zijn er niet. De terugkeer naar het werkgebied van de UNRWA moet worden beoordeeld met inachtneming van de mogelijkheid dat een persoon „in dat gebied daadwerkelijke bescherming of bijstand van de UNRWA geniet waardoor hij daar veilig kan verblijven in waardige leefomstandigheden” (arrest ██████ reeds aangehaald, punt 134). De nota van de UNHCR van maart 2022 is op dit punt duidelijk: de situatie in Gaza is zowel een reden om het te verlaten als een reden om niet terug te keren. De vraag rijst in hoeverre de nationale rechter gebonden is aan de beoordelingen in de nota van de UNHCR en of in het geval van een afwijkende beoordeling niet dezelfde situatie zou ontstaan als die in de rechtszaak M.S.S. bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en de hieronder weergegeven rechtspraak over het beginsel van non-refoulement.
- 31 De situatie in het werkgebied van de UNRWA en meer bepaald in Gaza is op het moment van de behandeling door de rechter van het beroep tegen het besluit tot afwijzing in wezen gekenmerkt door het volgende: er bestaan geen deugdelijke bewijzen voor het feit dat verzoeksters de bescherming en bijstand door de UNRWA kunnen genieten met betrekking tot de essentiële behoeften, te weten levensmiddelen, gezondheidsdiensten, geneesmiddelen en medische zorg. Duidelijk is dat het ontbreekt aan regelmatige en voldoende financiële bijdragen voor de UNRWA om humanitaire hulp en basisvoorzieningen aan de Palestijnse vluchtelingen ter beschikking te stellen. Voorts is de financiering voor dringende hulpacties onvoldoende zodat de mogelijkheid voor de UNRWA om de Palestijnen essentiële hulp te bieden, wordt ondermijnd.
- 32 Gelet op deze omstandigheden is het de vraag of is voldaan aan de voorwaarde die is vastgelegd in punt 134 van arrest ██████ Volgens de verwijzende rechter zou de beoordeling van de terugkeermogelijkheden volgens artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95 ook moeten verbonden met de naleving van het beginsel van non-refoulement en het verbod van een onmenselijke en vernederende behandeling, zodat de beoordeling van de algemene situatie in Gaza waarschijnlijk niet is uitgesloten. Derhalve moet worden uitgelegd of de terugkeer van verzoeksters naar Gaza, gelet op de hierboven weergegeven algemene situatie in Gaza en de nota van de UNHCR betreffende de terugkeer naar de Gazastrook van maart 2022, zou voldoen aan de hierboven genoemde voorwaarden. Tevens zou de vraag moeten worden gesteld of voor elke persoon in een dergelijke situatie hetzelfde antwoord moet worden gegeven op de vraag of hij kan worden teruggezonden of dat voor een kwetsbare persoon een ander antwoord noodzakelijk is om ook het belang van het kind in acht te nemen. Indien LN als minderjarig kind niet kan terugkeren naar Gaza en binnen de werkingssfeer van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95 valt, moet dan –

rekening houdend met de beginselen van het belang van het kind en van de eenheid van het gezin – dezelfde rechtspositie ook gelden ten aanzien van de moeder, verzoekster SN?

- 33 Eveneens moet worden verduidelijkt of de persoonlijke situatie van verzoeksters, voor zover zij zijn aangewezen op de bijstand van de UNRWA voor levensmiddelen, gezondheidsdiensten, geneesmiddelen en medische zorg, valt onder de in punt 4 van het dictum van het arrest ██████ gegeven uitlegging van het begrip “zeer verregaande materiële deprivatie” als bedoeld in artikel 4 van het Handvest.
- 34 De verwijzende rechter verwijst naar punt 86 van het arrest ██████ en punt 51 van het arrest *Secretary of State for the Home Department*, en met name naar de vaststelling dat de mogelijkheid om richtlijn 2011/95 op grond van dit feit (*ipso facto*) toe te passen, geen grond vormt voor een onvoorwaardelijke erkenning als vluchteling, maar dat de persoon een verzoek om erkenning als vluchteling moet indienen dat door de bevoegde autoriteiten van de verantwoordelijke lidstaat moet worden onderzocht. Gelet op de in het volgende verzoek gevraagde toekenning van rechtswege van de vluchtelingenstatus voor het geval dat de positie van de verzoeksters valt binnen de werkingssfeer van artikel 1, onder D), tweede volzin, van het Vluchtelingenverdrag dan wel van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95, rijst op grond van artikel 21, lid 1, van richtlijn 2011/95, gelezen in samenhang met artikel 19 van het Handvest, evenwel de vraag hoe in casu het bepaalde „heeft de betrokkene op grond van dit feit recht op de voorzieningen uit hoofde van deze richtlijn” moet worden toegepast.
- 35 Indien, in de eerste plaats, ten aanzien van de eerste betrokken persoon – een Palestijnse staatloze – het beginsel van non-refoulement als bedoeld in artikel 21, lid 1, van richtlijn 2011/95, gelezen in samenhang met artikel 19 van het Handvest, van toepassing is omdat hij in het geval van terugkeer naar zijn land van herkomst, te weten Gaza-stad, wegens de mogelijkheid om in een situatie van zeer verregaande materiële deprivatie terecht te komen, zou zijn blootgesteld aan het risico op een onmenselijke en vernederende behandeling, is deze vaststelling relevant voor de verlening van subsidiaire bescherming volgens artikel 15, onder b), van richtlijn 2011/95 dan wel voor de toekenning van de humanitaire status volgens het nationale recht overeenkomstig artikel 9, lid 1, punt 2, ZUB.
- 36 Indien, in de tweede plaats, de vastgestelde basis volgens artikel 15, onder b), van richtlijn 2011/95, gelezen in samenhang met artikel 19 van het Handvest, niet relevant zou zijn, moet overeenkomstig artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95 toepassing worden gemaakt van de uitlegging van het Hof in punt 2 van het dictum van het arrest ██████ ██████ e.a., alsmede in punt 81 van dat arrest over de uitlegging van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2004/83/EG, waarvan de bewoordingen identiek zijn aan die van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95, volgens welke „de omstandigheid dat hij op grond van dit feit ‚recht [heeft] op de voorzieningen uit hoofde van deze richtlijn’ de erkenning door die lidstaat als vluchteling

inhoudt in de zin van artikel 2, onder c), van die richtlijn en de toekenning van rechtswege van de vluchtelingenstatus aan die verzoeker, voor zover deze evenwel niet binnen de werkingssfeer van een van de uitsluitingsgronden van lid 1, onder b), of de leden 2 en 3 van artikel 12 valt.

- 37 Volgens de verwijzende rechter is dat laatste echter niet onvoorwaardelijk toepasselijk, aangezien in het litigieuze geval het werkgebied van de UNRWA niet is verlaten wegens ernstige bedreiging van de persoonlijke veiligheid, maar om redenen die samenhangen met de algemene situatie in de Gazastrook. Met betrekking tot de grond van het vertrek uit het werkgebied van de UNRWA staat in de bepaling „om welke reden ook”, zodat ook redenen als bedoeld in artikel 15 van richtlijn 2011/95, gelezen in samenhang met artikel 19 van het Handvest, relevant zijn.
- 38 Bovendien zijn de bewoordingen „recht op de voorzieningen uit hoofde van deze richtlijn” niet uitdrukkelijk verbonden met de toekenning van de vluchtelingenstatus. Enkel bij een strikte uitlegging in het licht van het doel van het Vluchtelingenverdrag en in verband met de erkenning van personen als vluchteling volgens artikel 1, onder A), van dat Verdrag, voor zover zij slechts voorziet in de vluchtelingenstatus, kan ook worden gekomen tot een strikte uitlegging van artikel 12, lid 1, onder a), tweede volzin, van richtlijn 2011/95. Deze vraag is ook zinvol om discriminatie en de toekenning van een gunstigere status enkel op grond van de registratie als Palestijnse staatloze bij de UNRWA te kunnen vermijden. Een staatloze Palestijn die niet bij de UNRWA is geregistreerd en onder dezelfde omstandigheden de Gazastrook heeft verlaten, zou dus in aanmerking moeten komen voor subsidiaire bescherming als bedoeld in artikel 15, onder b), van richtlijn 2011/95.
- 39 De verwijzende rechter is geen rechtspraak van het Hof bekend waaraan hij een duidelijk antwoord op de rechtsvragen voor de beslechting van het bij hem aanhangige geschil zou kunnen ontleen. De noodzaak van uitlegging krachtens artikel 267 VWEU volgt uit het beginsel van rechtszekerheid met het oog op het waarborgen van een uniforme handhaving van het asielrecht van de Europese Unie en het garanderen van het recht op asiel als bedoeld in artikel 18 van het Handvest alsmede uit de doeltreffende uitvoering van het Unierecht.